

принципа, почев од оних раних изборних реформи које је зачала буржоазија у борби против назадног феудализма, па све до данашњих модерних избора који морају да одговарају строгим стандардима демократског друштва и захтевима за потпуним и стварним учешћем грађана у свим фазама изборног и демократског процеса у друштву. Сумирајући питање избора и изборних система, може да се закључи да су избори везани за политичку сферу друштва – то су политички избори или једна процедура политичког кандидовања и изјашњавања грађана о томе које ће личности (као представници) бити чланови одређених институција или носиоци функција јавне власти. Развој изборног система је од почетка до данас ишао у том правцу да омогући што већем броју грађана да се слободно и демократски (али и тајно) изјасне за представнике у институцијама власти. Током његове еволуције искристалисале су се различите врсте избора према различитим мерилима која су се тичала различитих аспеката изборног процеса (начина избора, територијалног обележја избора, броја изборних фаза, механизма гласања и утврђивања резултата избора и сл.). Тако се данас у политичкој теорији и изборној пракси разликују: а) посредни и непосредни избори, б) страначки и нестраначки; в) општи и локални; г) већински, пропорционални или мешовити; д) парламентарни и председнички, ђ) редовни и ванредни; е) регуларни и нерегуларни; ж) слободни и поштени (равноправни) и релативно слободни; з) једнокружни, двокружни и вишекружни и др.

2. ОГРАНИЧЕЊА ИЗБОРНОГ СИСТЕМА

Као што је развој представничке демократије био дуг и обележен постепеним успесима, од првих (најранијих) облика представљања па до данас, тако је и изборни систем пратио његову судбину и доживљавао своје падове и успоне. И он је имао да преболи своје дечје болести – пређе дуг пут од неразвијених и недемократских избора па до данас када се у свим земљама представничког типа истиче захтев за постизањем слободних, поштених и демократских избора. Како каже П. Николић, уставна и политичка историја модерне државе показује различите степене демократичности или недемократичности изборног система а он је саставни део политичких режима – од оних демократских, па све до аутократских и диктаторских. Но како и сам развој представничке демократије није био равномеран од земље до земље, то су од почетка постојале и разлике у квалитету избора (изборних система) у тим земљама.